

Raport z konsultacji

Ulica Żeromskiego: z samochodami czy bez?

Anna Przybylska (Centrum Deliberacji UW)

Maryla Siudem (UMiG Nowa Dęba)

Klementyna Świeżewska (Centrum Deliberacji UW)

Nowa Dęba, czerwiec 2016

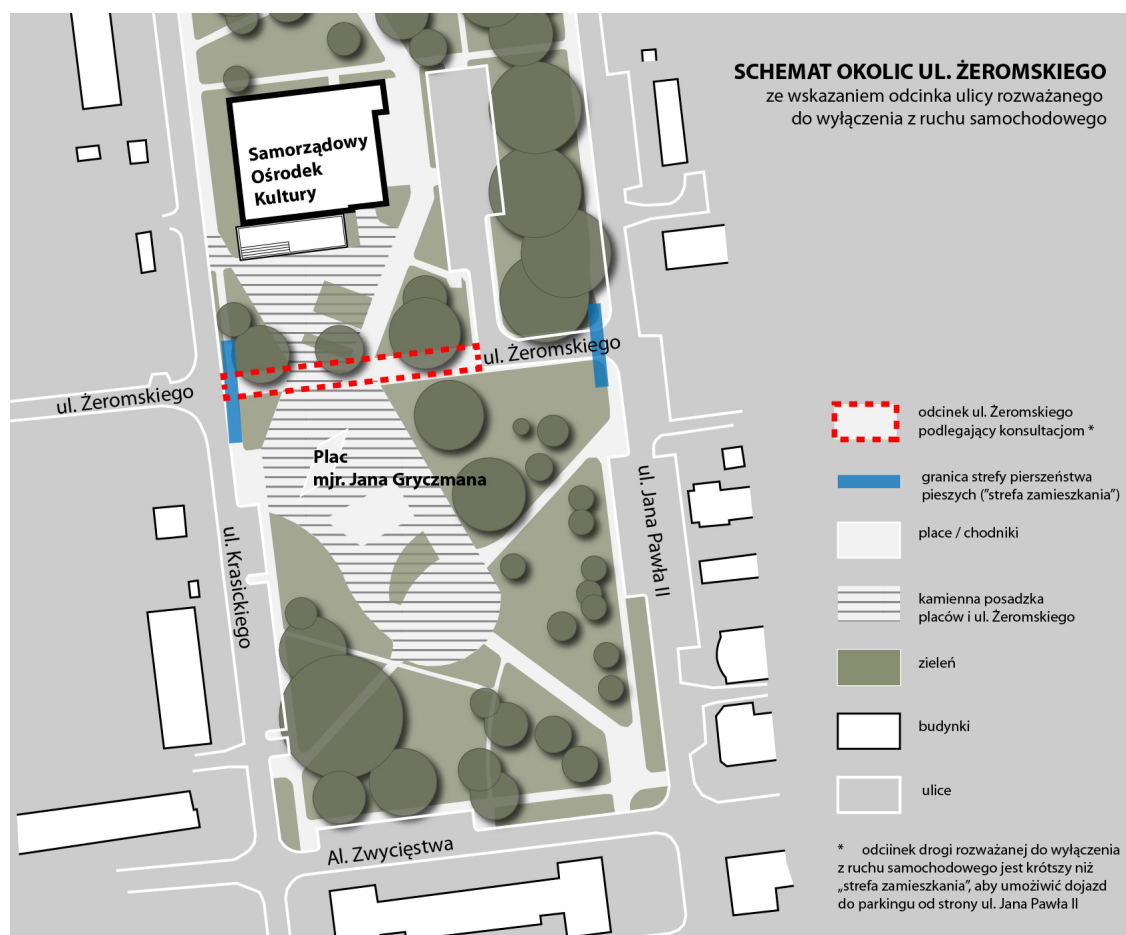
1. WSTĘP

Konsultacje były planowane i przeprowadzone przy użyciu innowacyjnej platformy internetowej <http://testnd.dialog.ii.pw.edu.pl> we współpracy Urzędu Miasta i Gminy Nowa Dęba z zespołem projektu W Dialogu www.wdialogu.uw.edu.pl. Prace nad przygotowaniem i realizacją konsultacji trwały od grudnia 2015 r. do końca maja 2016 r. Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba jako partner projektu W Dialogu może korzystać z platformy internetowej bez ponoszenia kosztów.

2. TEMAT KONSULTACJI

Temat konsultacji dotyczył ruchu samochodowego na odcinku ulicy Stefana Żeromskiego przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury, jak też powiązanych z tym kwestii bezpieczeństwa, i w mniejszym stopniu, funkcji przyległych terenów. Ul. Żeromskiego, położona w centrum Nowej Dęby, rozdziela zrewitalizowany w 2013 roku plac majora Gryczmana i plac przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury (SOK). To droga gminna, dwukierunkowa o szerokości 6 metrów.

Ryc. 1 Bezpośrednie otoczenie omawianego fragmentu ul. Żeromskiego. Oprac. Centrum Deliberacji UW

W projekcie rewitalizacji placu mjr Gryczmana i placu przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury (2011-2013) pojawił się pomysł wyłączenia 75 metrowego fragmentu ul. Żeromskiego z ruchu samochodowego. Podczas rewitalizacji wymieniono część nawierzchni ulicy na kamienną i zrównano jej poziom z poziomem płyt

przyległych placów. W tym czasie zrealizowano również parking przy Samorządowym Ośrodku Kultury z wjazdem od ul. Jana Pawła II. Choć po remoncie przywrócono ruch samochodowy w ul. Żeromskiego, to wprowadzono na odcinku między ul. Jana Pawła II a ul. Krasickiego strefę zamieszkania, co oznacza ograniczenie prędkości dla samochodów do 20 km/h oraz pierwszeństwo pieszych. Parkować wolno jedynie w wyznaczonych miejscach. Zgodnie z informacjami od straży miejskiej, po remoncie nie odnotowano na omawianym odcinku ul. Żeromskiego żadnych wypadków ani kolizji.

Ul. Żeromskiego była całkowicie wyłączona z ruchu jedynie podczas remontu w latach 2011-2013. Obecnie bywa ona zamykana czasowo, zwykle na kilka godzin, dla ruchu samochodowego podczas imprez organizowanych na placu np. z okazji Święta Niepodległości.

3. CEL KONSULTACJI

Celem konsultacji było zebranie opinii mieszkańców na temat ewentualnej zmiany w organizacji ruchu w ul. Żeromskiego polegającej na zamknięciu dla samochodów odcinka jezdni przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury. Pod dyskusję poddano kwestie komfortu i bezpieczeństwa przemieszczania się pojazdów i pieszych, jak też wpływ zmian w ruchu na korzystanie z przyległych placów.

Postawiono trzy główne pytania:

1. W jaki sposób ruch samochodowy na odcinku ulicy Żeromskiego przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury wpływa na bezpieczeństwo i komfort użytkownika okolicznej przestrzeni?
2. Jakie zmiany w codziennym użytkowaniu ulicy Żeromskiego (na odcinku przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury) i sąsiednich placów spowodowałoby jej zamknięcie dla ruchu samochodowego?
3. Czy ulica Żeromskiego powinna być otwarta czy zamknięta dla ruchu samochodowego?

Debata skierowana została do wszystkich mieszkańców. Oczekiwaliśmy udziału osób korzystających z ul. Żeromskiego i przyległych placów, zarówno pieszych, jak i kierowców.

Koordynatorką procesu konsultacji po stronie Urzędu Miasta i Gminy Nowa Dęba była Maryla Siudem. Wspierały ją Anna Przybylska i Klementyna Świeżewska z Centrum Deliberacji Uniwersytetu Warszawskiego. Wkład ekspercki do konsultacji społecznych wnieśli: Ewa Rozenbajger, reprezentująca Referatu Spraw Komunalnych i Społecznych UMiG oraz Mieczysław Nalepa - Komendant Straży Miejskiej.

4. SZKOLENIA UŻYTKOWNIKÓW PLATFORMY „W DIALOGU”

Z uwagi na wykorzystanie w konsultacjach nowego narzędzia, jakim jest platforma internetowa W Dialogu, konsultacje zostały poprzedzone szkoleniami dla urzędników oraz dla mieszkańców. W sumie odbyło się pięć spotkań. Pierwsze dwa szkolenia dotyczyły obsługi platformy i skierowane zostały do „ambasadorów projektu”, czyli do osób, które są przedstawicielami grup mieszkańców, działają na rzecz wspólnoty

lokalnej, i w łatwy sposób mogłyby dotrzeć z informacją o konsultacjach do jej członków. Liczyliśmy na ich wsparcie w dzieleniu się wiedzą praktyczną o sposobie działania platformy W Dialogu. W pierwszych warsztatach wzięli udział przedstawiciele różnych wydziałów Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Dębie, Miejskiego Ośrodka Samopomocy, Środowiskowego Domu Samopomocy, straży miejskiej, Nowodębskiego Koła Emerytów i Rencistów, harcerzy, jak też osoby działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Kolejne spotkanie miało miejsce w Zespole Szkół nr 2 i było skierowane do uczniów. Ostatnim szkoleniem objęci zostali opiekunowie i podopieczni Środowiskowego Domu Pomocy. W sumie z obsługi platformy zostało przeszkolonych ponad 40 osób.

5. METODY ZBIERANIA INFORMACJI OD MIESZKAŃCÓW

Metody zebrania informacji od mieszkańców, w tym pytania szczegółowe do debat i ankiety, zostały przygotowane podczas dwudniowego warsztatu z udziałem urzędników i członków zespołu „W Dialogu”. Zaplanowano moderowaną dyskusję bezpośrednią oraz dyskusję za pośrednictwem forum tekstowego. Mieszkańcy mogli wybrać formę uczestnictwa w debacie zapisując się na konsultacje.

Chęć udziału w konsultacjach można było zgłosić od 12 kwietnia do 26 kwietnia poprzez:

1. wypełnienie formularza zgłoszeniowego w Urzędzie Miasta i Gminy Nowa Dęba, ulica Rzeszowska 3, pokój 303,
2. zgłoszenie telefoniczne - 15 846 26 71 w. 303,
3. rejestrację na platformie internetowej <http://testnd.dialog.ii.pw.edu.pl>.

Łącznie na konsultacje zapisały się 53 osoby, z czego 41 zarejestrowały się na platformie, a 12 zgłosiło chęć wzięcia udziału w konsultacjach bezpośrednio w urzędzie.

Elementem procesu konsultacji były materiały informacyjne przygotowane przez Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba przy wsparciu zespołu projektu W Dialogu, które zostały udostępnione mieszkańcom w momencie przekazania mieszkańcom zaproszenia do udziału w konsultacjach. W materiałach informacyjnych znalazł się pełen opis problemu ruchu samochodowego w ul. Żeromskiego. Przedstawiony został plan ewentualnych zmian w organizacji ruchu w ulicy, a także ograniczenia procesu. W założeniu twórców projektu, rzetelna informacja o problemie konsultacji jest jednym z warunków rzeczowej wymiany argumentów podczas debaty. Materiały były dostępne zarówno na platformie internetowej W Dialogu, jak i na stronie urzędu.

Spotkanie bezpośrednio z udziałem mieszkańców odbyło się 27 kwietnia w godzinach 17.00-18.30 w Sali Kameralnej Samorządowego Domu Kultury. Wzięło w nim udział 7 spośród 12 zapisanych osób. Debatę poprzedziło wprowadzenie do tematu konsultacji. Debata on-line trwała od 27 kwietnia do 12 maja. W wymianie argumentów wzięło udział 9 osób spośród 32 zapisanych. Część mieszkańców przyjęła rolę obserwatorów.

Po debatach przez tydzień uczestnicy konsultacji mogli wyrazić swoje preferencje w sprawie ruchu samochodowego na odcinku ul. Żeromskiego przed Samorządowym Ośrodkiem Kultury za pośrednictwem ankiety. Wypełniono 11 ankiet. Wnioski zebrane z ankiet nie mają charakteru rozstrzygającego. Informują one o tym, w jaki sposób, i w jakim stopniu osoby, które wypowiedziały się „za” lub „przeciw” zamknięciu ul. Żeromskiego dla samochodów, są użytkownikami ulicy i okolicznych terenów.

6. WNIOSKI Z DEBAT

Podczas spotkania bezpośredniego i debaty internetowej na platformie „W Dialogu” wymiana argumentów odbywała się w trzech obszarach szczegółowych dotyczących: komfortu i bezpieczeństwa, codziennego użytkowania ul. S. Żeromskiego i przyległych terenów oraz poruszania się po okolicy samochodem. Pytano mieszkańców zarówno o stan obecny, jak i konsekwencje, które ich zdaniem mogłyby się wiązać z zamknięciem ul. Żeromskiego dla ruchu samochodów.

KOMFORT I BEZPIECZEŃSTWO

Wśród argumentów za zamknięciem ul. Żeromskiego przed Miejskim Ośrodkiem Kultury, najbardziej podkreślano zagrożenia bezpieczeństwa. Mieszkańcy nawiązywali do własnych obserwacji i odczuć. Dla niektórych z nich na omawianym odcinku drogi brak wyraźnego oddzielenia wizualnego jezdni od sąsiadujących placów stwarza ryzyko wypadku. Wykonanie nawierzchni z tego samego materiału zmniejsza czujność przechodniów. Sytuacja dotyczy zarówno pojedynczych osób, jak i grup, w tym dzieci prowadzonych przez nauczycieli. Jak mówiono, *Nie widać, że to jest typowa ulica (DB9)*.

Inni uczestnicy dyskusji wskazywali na obowiązującą na przedmiotowym odcinku drogi strefę zamieszkania, która nakłada na kierowców obowiązek zapewnienia pieszym pierwszeństwa. Z niektórych wyrażonych w debatach opinii wynika, że obowiązek ten zazwyczaj jest przestrzegany:

Ja z racji zamieszkania przy Placu oraz ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą przy ul. J. Pawła II, a także przy ul. Krasickiego jestem bardzo częstym użytkownikiem tego obszaru, zarówno jako kierowca jak i pieszy. Zawsze - podkreślam to z pełną odpowiedzialnością - zawsze stosuję się do obowiązujących w tym miejscu przepisów. Największą za to nagrodą dla mnie jako kierowcy są przemiłe gesty wdzięczności przechodniów w postaci serdecznych uśmiechów lub życzliwych ukłonów za ustąpienie pierwszeństwa na placu. Nigdy też nie byłem świadkiem, aby inni kierowcy zachowywali się w tym miejscu inaczej (87706 DI).

Opiekunowie dzieci argumentowali, że brak wypadków nie zwalnia z myślenia o ich potencjalnym wystąpieniu w miejscu, które im sprzyja. Nie ma znaczenia, czy wypadek zdarzy się z powodu kierowcy, czy pieszego.

Z kolei argument zwiększenia dostępności budynku Samorządowego Ośrodka Kultury dla osób z niepełnosprawnościami poprzez zamknięcie ruchu samochodowego na ul. Żeromskiego spotkał się z kontrargumentem, że w tej chwili pojazdy dowożące osoby z

niepełnosprawnością ruchową nie napotykają na problemy; jednocześnie, po rewitalizacji placu, w tym zrównaniu poziomu jezdni i chodnika, przejazd na wózku do budynku SOKu jest bardziej swobodny.

Następnie argument, że połączone place mogłyby stanowić bardziej funkcjonalną przestrzeń dla realizacji imprez, napotykał na kontrargument, że imprez nie jest wystarczająco dużo, żeby zamykać ulicę dla ruchu. Może ona być, jak dotychczas, wyłączana z ruchu czasowo. Zwolennicy zamknięcia ulicy ripostowali, że zmiana w ruchu pozwoliłaby na mniejsze angażowanie zasobów przy okazji organizacji każdej imprezy.

CODZIENNE UŻYTKOWANIE

Uczestnicy debat najczęściej wskazali, że przebywają w okolicy ul. Żeromskiego w związku z zajęciami w Samorządowym Ośrodku Kultury (5/11). Poza tym przechodzą ulicą do Hali Targowej i wypoczywają na przyległych placach. Jednymi z najchętniej wykonywanych w tym miejscu aktywności było uczestnictwo w imprezach okolicznościowych (4/11) oraz spacerowanie i wykorzystanie ulicy w celach komunikacyjnych (5/11). W opinii uczestników debaty, którzy wypełnili ankietę, rewitalizacja ulicy i placów w 2014 r. nie wpłynęła na częstość korzystania z ul. Żeromskiego i placów obok (9/11). Dwie osoby wskazały, że teraz przebywają w okolicy częściej.

Zmiany, jakie nastąpiłyby w codziennym użytkowaniu ulicy Żeromskiego, gdyby ją zamknąć dla samochodów, nie były tak żywo dyskutowane, jak kwestia bezpieczeństwa i ruchu samochodowego. Za zamknięciem ulicy argumentowano wskazując, że przy wykluczeniu ruchu samochodowego z ul. Żeromskiego dzieci będą mogły swobodnie poruszać się po okolicznych placach. Zwłaszcza, że w centralnym miejscu jednego z nich jest infrastruktura dla uprawiających skateboard. W debacie online pojawił się również argument swobody w programowaniu imprez plenerowych przez Samorządowym Ośrodkiem Kultury. Jednak obecne rozwiązanie, czasowego zamykania drogi na czas imprez, zyskało większe poparcie.

Na spotkaniu bezpośrednim wątpliwości budziły kwestie odcinka, który był rozważany do wyłączenia, a także pojawiło się pytanie, czy ograniczenie obejmie również rowery. Przedstawiciele urzędu wyjaśnili, że rozważane zamknięcie ulicy obejmowałoby odcinek od wjazdu na parking (zachowując dostęp do niego) po ulicę Krasickiego. Nie planowano, aby ograniczenie w ruchu objęło rowerzystów czy rolkarzy. Obie grupy mogą swobodnie poruszać się po placu.

PORUSZENIE SIĘ SAMOCHODEM

Obecne rozwiązanie, czyli przejazd przez ul. Żeromskiego na całej jej długości, było wskazywane przez kierowców uczestniczących w dyskusji jako wygodne. Ulica Żeromskiego stanowi skrót w centrum miasta dla poruszających się samochodami, szczególnie istotny przy jednokierunkowej Alei Zwycięstwa. Wskazywano, że zamknięcie ulicy Żeromskiego będzie stanowić utrudnienie. Wszyscy byli jednak zgodni co do tego, że droga, jaką trzeba będzie nadłożyć, w porównaniu z dzisiejszym

rozwiązaniem (przejezdnią Żeromskiego), nie jest długa. Jej pokonanie zajmie kilka dodatkowych minut.

Mieszkańcy argumentujący przeciw zamknięciu ulicy wskazywali na zwiększenie natężenia ruchu na ulicach Krasickiego i Jana Pawła II, jak też na przeniesienie ruchu w głąb osiedla (za Al. Zwycięstwa). Wiązałyby się z tym potencjalne korki na skrzyżowaniu ul. Krasickiego z ul. Kościuszki. Sugerowano też, że pozostawienie spowolnionego ruchu samochodowego na ul. Żeromskiego wiąże się z mniejszą emisją spalin w porównaniu z sytuacją zagęszczenia ruchu na innym odcinku ulic w efekcie wprowadzenia zakazu ruchu.

W odniesieniu do argumentu dotyczącego korków pojawił się pomysł etapowania prac, czyli w pierwszej kolejności przeprowadzenia planowanego remontu skrzyżowania ulic Krasickiego i Kościuszki, a dopiero po tym remoncie skrzyżowania, rozważenie zamknięcia ulicy Żeromskiego. Wskazywano, że rondo mogłoby pomóc w płynności przejazdu.

Trzeba sobie powiedzieć, że jak będzie zamknięta ulica, to ruch zwiększy się w kierunku ulicy Kościuszki. Tam już teraz jest planowane rondo, bo tam gęsto samochody stoją. Tamte ulice tak wchodzi, jedna nie tak. Niektórzy nawet nie wiedzą jak wyjechać (DB2).

Przeciwstawne opinie wskazywały na to, że niewielki ruch w ulicy Żeromskiego, przy zamknięciu ulicy, nie wpłynie na zwiększenie natężenia ruchu na okolicznych ulicach.

Jestem tak samo kierowcą. Droga była zamknięta. Jakoś wszyscy jeździli. Ja jeździłam, nie przeszkadzało mi to (DB9).

Pojawiły się wreszcie głosy sugerujące wprowadzenie zmiany w ruchu samochodowym na ul. Żeromskiego warunkowo, jak to nazwano „na próbę”. Gdyby niedogodności zaistniały, zmiany łatwo można by cofnąć, ponieważ nie wymagałyby interwencji w infrastrukturę, a jedynie zmiany znaków drogowych.

Na spotkaniu bezpośrednim podczas dyskusji pojawiła się jeszcze inna kwestia warta odnotowania. Mianowicie, mówiono o spodziewanej trudności w egzekwowaniu przepisów. W debacie brak stosowania się do przepisów był ilustrowany przykładami samochodów wjeżdżających na chodnik.

Natomiast ja sam mam taką trudność jedną patrząc na to co się dzieje w Nowej Dębie, że kto będzie tego przestrzegał. Bo, tutaj jak zamkniemy, no to każde takie działanie, które powoduje to, że jakiś zakaz jest nieprzeznaczony, to powoduje takie rozmywanie wszystkiego, coraz dalej, dalej i dalej (DB2).

Wprowadzanie zakazów, których nie będzie się dało wyegzekwować, uznano za posunięcie mało strategiczne.

Rozwiązanie tego problemu dostrzeżono np. w ustawieniu fizycznej blokady na skrajnych odcinkach zamkniętej dla ruchu jezdni. Kwestię praktyczną połączono z kwestią dotyczącą estetyki miasta proponując gazony i kwietniki. Większość

mieszkańców uczestnicząca w spotkaniu bezpośrednim była zgodna, że o ile zostanie podjęta decyzja o zamknięciu ulicy Żeromskiego, to wyłączenie jej z ruchu poprzez rozstawienie gazonów byłoby dobrym rozwiązaniem.

Nie wiem, kto był inicjatorem i w ogóle wywołał temat, ale być może, że to właśnie bezpieczeństwo i ktoś tam dopatrzył się, że trzeba jednak zwrócić na to uwagę. Ja uważam, ze swojej strony, że nic się nie stanie, jak tytułem próby, na jakiś czas, zamkniemy. Ale nie tak, żeby zamknąć jak to mówią, na amen tę ulicę, tylko to, co tam podpowiedział ktoś tytułem postawienia tych gazonów tu na tym odcinku, postawienia znaku tu że droga ślepa, nieprzejezdna. Od parkingu, jak się na parking Domu Kultury wjeżdża i zobaczymy. Życie zweryfikuje samo to najlepiej (DB1).

PODSUMOWANIE

Debata bezpośrednia i debata on-line miały odmienny punkt ciężkości zgłaszanych argumentów. W debacie bezpośredniej szeroko dyskutowano kwestie bezpieczeństwa i strategię wdrożenia zakazu ruchu samochodów w ulicy Żeromskiego. Zastanawiano się nad zasadnością zamknięcia ulicy. Wątek komunikacyjny skupił się wokół nielegalnego parkowania na chodnikach w mieście i projekcie ronda na skrzyżowaniu ulic Kościuszki i Krasickiego. Z kolei dyskusję on-line zdominowała wymiana argumentów wokół konsekwencji zmiany w organizacji ruchu dla poruszania się po okolicy samochodem.

Poniżej przedstawiamy tabelę, w której zebraliśmy najczęściej pojawiające się argumenty za i przeciw zamknięciu ulicy Żeromskiego.

Tab. 1 Główne argumenty w debacie

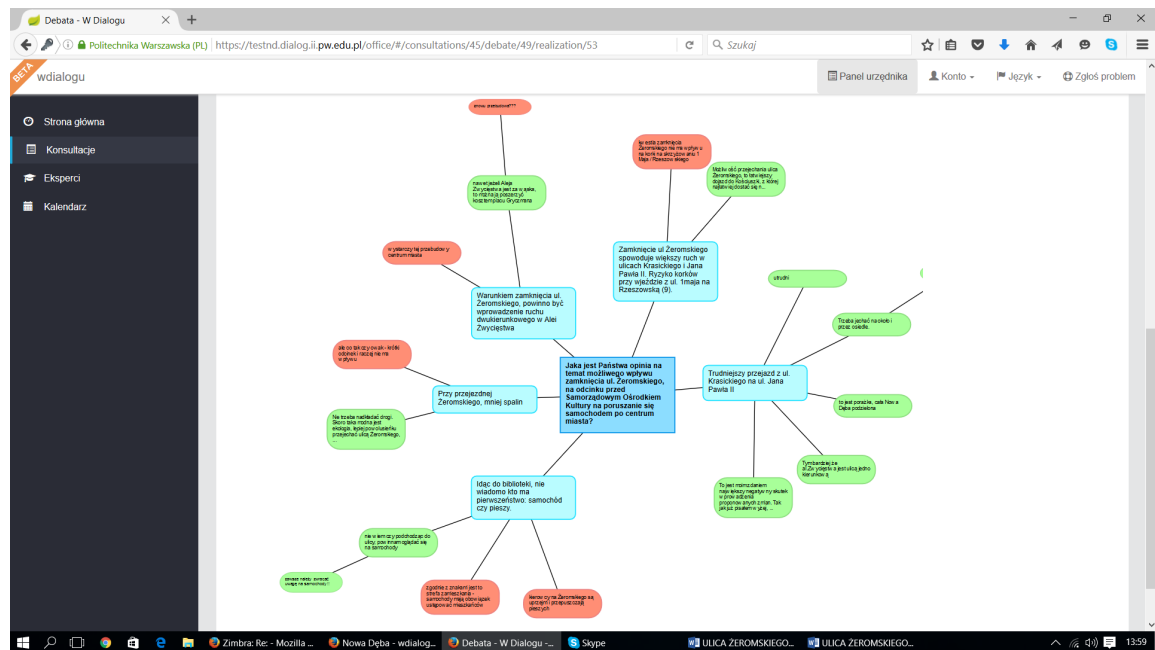
Argumenty za zamknięciem ulicy dla samochodów	Argumenty za pozostawieniem ruchu samochodowego
<ul style="list-style-type: none"> • bezpieczeństwo dzieci • brak czujności pieszych i wiedzy o tym, kto ma pierwszeństwo może skutkować wypadkami • brak konieczności uruchamiania nadzwyczajnych środków przy okazji imprez 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie natężenia ruchu w innym odcinku • dłuższy czas dojazdu do ulic przelotowych • większa emisja spalin przy korkach • konieczność przebudowy ulic lub realizacji ronda • nieefektywność zakazu

Za propozycją zamknięcia ulicy Żeromskiego przemawiały przede wszystkim względy bezpieczeństwa - głównie dzieci, ale też dorosłych. W kontrze mówiono o braku udokumentowanego zagrożenia, a nawet jakiegokolwiek konfliktu między pieszymi a samochodami na tym odcinku ul. Żeromskiego. Przywoływano argument mniejszej wygody poruszania się samochodem po mieście po zamknięciu przejazdu.

Uczestnicy debaty internetowej mieli możliwość zapoznania się z przebiegiem dyskusji – głównymi propozycjami oraz argumentami w formie mapy argumentacji. W założeniu ma ona pomóc w wyciągnięciu wniosków przed ostatecznym wyrażeniem opinii w diskutowanej sprawie. Rysunek prezentujący przykładowy fragment mapy argumentacji znajduje się poniżej.

Ryc. 2 Mapa argumentacji w debacie za pośrednictwem platformy internetowej W Dialogu

Ankieta końcowa miała wnieść dodatkową informację o tym, jak rozłożyły się głosy uczestników debat po wymianie argumentów. O wypełnienie ankiety zostali poproszeni zarówno uczestnicy spotkania bezpośredniego, jak również debaty on–line. Ankieta nie miała charakteru rozstrzygającego, ale informacyjny. W ankiecie mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, czy ich zdaniem ulica ta powinna zostać zamknięta czy nie. Wśród osób, które zdecydowały się na wypełnienie ankiety większość była za utrzymaniem ruchu samochodowego w ulicy Żeromskiego (7/11). Osoby, które opowiadały się za zamknięciem ulicy Żeromskiego znalazły się jedynie wśród uczestników debaty bezpośredniej (4/7).